

Organisatoriske konsekvenser ved innføring av teknologier i helse- og omsorgstjenestene

Fylkesmannens konferanse
Hamar kulturhus
15.11.2018

Trygve Øverby, kommunalsjef, Trysil kommune

TRYSIL KOMMUNE
-støtaket foran

Velferdsteknologi
Helse, omsorg og sosial

Trysil

- En østlig pukkel inn i Sverige, 7 mil fra nærmeste by.....
- 6 575 innbyggere på 3 015 kvadratkilometer
- 25000-60000 daglig besøkende i vinterhalvåret
- I middelalderen et naturlig stoppested for tusener av europeiske pilgrimer på vei til erkebispesetet Nidaros
- I dag en kommune som lever i spenningen mellom gammel skogs-/ski-/kultur-bygd og internasjonal destinasjon
- Motto: Stavgaket foran

Hva er det vi snakker om? (Dagens tekst)

Organisasjon

Teknologier

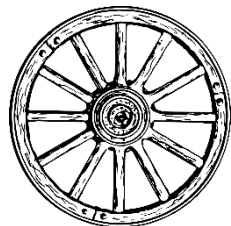
Konsekvenser

**Helse, omsorg
og sosial
(sektoren)**

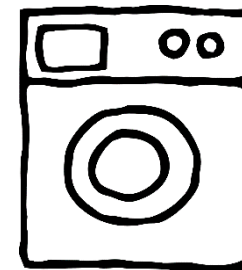

Hva er teknologi?

- YDMYKHET overfor «mennesket»
- YDMYKHET overfor «historien»
- YDMYKHET overfor «situasjonen»

«Gamle» teknologier

Mennesket

Hjulet

Null'et

Pyramiden

Kruttet

Elektrisiteten

Mitraljøsen

Vaskemaskinen

Bilen og flyet

«Det overlegent mest komplekse systemet vi har, er vår egen kropp.» (Prof. Hawking)

«Internett er en bagatell sammenlignet med nytten av elektrisiteten.» (Prof. Robert J. Gordon)

Hvilke nye teknologier snakker vi om?

- A. E-helse, roboter, 3D-printer,
- B. «The internet of things»
- C. 5G (fjernkirurgi m.m.)
- D. Nanoteknologi
- E. «Big data»
- F. A.I.
- G. «Velferdsteknologi?» (dagens «feel-good-word»)

Hvor stammer disse teknologier fra?

- Eksisterende biologisk kommunikasjon?
 - Binær (transmisjon av nervesignaler/aksjonspotensial/mikroelektrisitet)
 - DNA (varig kommunikasjon og lagring)
- Ikke oppfinnelser, men oppdagelser/refleksjon?
- Det nye tempo? (alltid hurtigere)
- Drivere: Makt? Penger?

Hva er en organisasjon?

- Organisasjon vs. organisme
- Kjennetegn på en organisme:
 - Organene samhandler (organisk forbundet)
 - Styring (kontroll via feedback)
 - Bevegelse
 - Sammenheng mellom form og funksjon
 - Visjon og mening (kommune)

Vår organisasjon er kommunal (fellesskap)

- Hva betyr det
 - Forskjellig fra foretak
 - Forskjellig fra business
 - Forskjellig fra alt annet (hybrid - på godt og vondt):
 - ✓ Tjenesteytende
 - ✓ Lov-forvaltende
 - ✓ Samfunnsutviklende
 - ✓ Demokratisk arena
 - 422 forskjellige måter å organisere seg på
 - Konsekvenser?

Konsekvenser av innføring

- Struktur (system)
- Individnivå (holdning/mestring)

Motkrefter

- Systemnivå
 - **Internasjonalt** (GDPR, «Parisavtalen» per 12.11.18)
 - **Nasjonalt** (profesjonskrefter, manglende sentral styring, markedslogikken og copyright, forvaltningsnivåmodellen, karakteren av kommuneorganisasjonen)
 - **Kommunalt** (økonomi, manglende langsiktig planlegging, omstilling koster)
- Individnivå (endringsvilje, kunnskap)

Standardisering?

Velferdsteknologi i Trysil, en tidslinje

- 2012** «Hverdagsrehabilitering». Voss. 2-årig prosjekt 2013-2015
- 2014/2015** «Hverdagsmestring som tankesett.»
Massiv intern-undervisning.
- 2014** Digitale trygghetsalarmer. Først i landet.
Telenor. (Skrantende analogt system)
- 2015** «Innføring av velferdsteknologi Trysil».
Januar. Egenfinansiert. «Mobil omsorg»
- 2015** Forprosjekt Region Sør-Østerdal.
Kommunikasjonsplan.

Forts. velferdsteknologi i Trysil, en tidslinje

- 2016** «Hverdagsmestring ved hjelp av teknologi». 1. møte 12.9.16. Innovasjonsmidler FMHE. 3-årig prosjekt. Avsluttes 2019. Leder: Randi Hemstad
- 2016** «Velferdsteknologiens ABC.» Nasjonal evaluering. Alle ledere. 3 heldagssamlinger. FM- finansiert.
- 2016** «Du kan bo hjemme lenger enn du tror» 1. mars. Regionalt prosjekt/prosjektkoordinator Tor Sætrang
- 2017** Nasjonalt velferdsteknologiprogram. Regionvid, felles anskaffelse av plattform
- 2018** Inngåelse av felles rammeavtale for innkjøp av velferdsteknologiske enheter («duppeditter»....)

Konsekvenser for organisasjonen

- **Organisasjonskartet**
 - IKT-avdelingen. **Nytt fagområde** (flere oppgaver, etter hvert økt ressurs). SÅTE, og dets Trysil-baserte IKT-sjef Jan De Doncker.
 - Montering oppfølging og service («Vaktmesterservice»). Lagt til enhet for rehabilitering. (Også hjelpemiddelsentral) Økt ressurs.
 - Mye større behov for superbrukere (i sektoren)
 - Ledelsestid/transaksjonskostnader/linje-stab-roller (undervurdert)
- **Annet på systemnivå**
 - Interkommunalt samarbeid (SÅTE, Elverum, Våler)
 - Abakus (anskaffelsesfirma)
- **Individnivå**
 - Nysgjerrighet, motstand og bevisstgjøring
 - Prosjektleder kan av og til ha følt seg som en satellitt (i eksil?)

Gladmelding? Kasus: Nattevaktsordning

- **Gevinstrealisering!!??**
 - Saldering og investering budsjett 2019
 - Pasientvarsling, digitalt tilsyn m.m. i sykehjem (79 plasser)
 - **Investering**, 3 millioner NOK? Obs: videre drift (lisens/service)
 - Konsekvens: Full reorganisering av nattevakts ressurs i hele kommunen (reduksjon med 7,2 årsverk)
 - Estimert års virkning **5 millioner NOK**
- **Forutsetninger/realiteter**
 - Utdatert varslingsanlegg
 - Endringsvilje og samarbeid i enhetene i eldreomsorgen
 - Etablert plattform for velferdsteknologi
 - Solid forankringsarbeid

Forutsetninger for å lykkes på kommunalt nivå

- Økonomi: Langsiktighet
- Kommunikasjon
- Forankring, administrativt og politisk
- Strategisk lederskap
- Bestiller-kompetanse
- Faglig trygghet
- Etisk bevissthet
- Tjenesteinnovasjon
- Prosjekt innlemmes i drift
- «Success is when preparedness meets opportunity»

Oppsummering

- **Læringspunkter**
 - Modning
 - Tempo
 - Gradvis forandring
 - Gevinstrealisering
 - Bevisstgjøring av organisasjonen
- **Hvem styrer?**
 - Vi, eller teknologien, eller?
- **Skråblikk på sårbarhet:**
 - ofte ser vi at jo større/jo mer sentralisert, jo større utfall ved misbruk/angrep)

Avslutning

- Og jeg så en ny himmel og en ny jord.....

God reise eller

Vel ferd!